

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 18 · 14. november
Sesjonen 2019–2020

Møte torsdag den 14. november 2019 kl. 10.
Votering ved møtestart (referat).

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 18):

1. Interpellasjon fra representanten Kristin Ørmen Johnsen til barne- og familieministeren:

«Barnevernet er til for å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får hjelp og omsorg til rett tid. Regjeringen har prioritert barnevernet høyt, med bl.a. en kompetansestrategi, barnevernsreform, arbeid med ny barnevernslovgivning, styrking av fosterhjemsområdet og en tettere oppfølging av det kommunale barnevernet. Daglig er det likevel kritiske medieoppslag om forhold i barnevernet. Det har vært oppslag om stort bruk av enetiltak, som mange barn opplever som et alvorlig og inngripende tiltak. Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) har tatt flere norske barnevernssaker til behandling. Fosterforeldre melder om liten oppfølging i kommunene. Barn opplever ikke å bli hørt eller ha mulighet til å klage på tjenester de mottar fra barnevernet. Foreldre med innvandrerbakgrunn melder at de er engstelige for barnevernet fordi barnevernet har myndighet til å frata dem omsorgen for barnet. Regjeringen er nå godt i gang med sin systemendring og styrking av hele barnevernet.

Hva vil statsråden gjøre for å styrke barnevernet ytterligere og sette barnevernstjenesten best mulig i stand til å gi støtte til familier som har behov for hjelp til å gi god omsorg, og sikre at barnets beste blir ivaretatt?»

2. Interpellasjon fra representanten Ruth Grung til fiskeri- og sjømatministeren:

«Dyrking av tare har potensial til å bli en betydelig kystnæring. SINTEF har estimert en produksjon på 20 millioner tonn innen 2050, med en årlig verdi på 40 milliarder kroner. Det representerer store muligheter for økt verdiskaping og sysselsetting langs kysten. Det bør være et mål for Norge å ta en større del av det europeiske markedet på ca. 900 tonn tørrstoff. Tarenæringen i Norge er i en sårbar og kritisk oppstartsfase.

Hvordan vil statsråden gi nødvendig drahjelp slik at tarenæringen blir en ny bærekraftig og lønnsom marin næring?»

3. Referat

Presidenten: Det foreligger en rekke permisjons-søknader:

- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om velferdspolispermisjon for representanten Ingalill Olsen i tiden fra og med 18. november til og med 15. desember, og om permisjon for representanten Eirik Sivertsen i dagene 19. og 20. november for å delta i Nordlig dimensjons parlamentarikerkonferanse samt møter i Den arktiske parlamentarikerkomiteen i Bodø
- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Åsunn Lyngedal i tiden 18. til 20. november, og fra Senterpartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Per Olaf Lundteigen i dagene 19. og 20. november, begge for å delta i møter i Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen i Brussel
- fra Senterpartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Åsnaug Sem-Jacobsen fra og med 18. november og inntil videre

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden slik:

For Buskerud: Sigrid Simensen Ilsøy 19.–20. november

For Finnmark: Steinar Karlstrøm 19. november–13. desember

For Nordland: Kjell-Idar Juvik 19.–20. november og Rita Lekang 19.–20. november

For Telemark: Olav Urbø 19. november og inntil videre

Presidenten: Fra Sosialistisk Venstrepartis stortingsgruppe foreligger meddelelse om at den innvilgede foreldrepermisjonen for representanten Kari Elisabeth Kaski i tiden fra og med 1. oktober til og med 2. desember endres til å gjelde til og med 25. november 2019.

– Denne meddelelse tas til etterretning.

Fra første vararepresentant for Oslo, Olivia Corso Salles, foreligger søknad om fritak fra å møte under representanten Kari Elisabeth Kaskis permisjon i tiden fra og med 18. november til og med 22. november, av velferdsgrunner.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Den møtende vararepresentant for Oslo, Solveig Skaugvoll Foss, innkalles for å møte også i tiden 18. november til og med 21. november.

Presidenten: Presidenten ber om at representantene blir sittende til sak nr. 3, Referat, er behandlet. Presi-

denten opplyser om at sak nr. 3 vil bli behandlet før sak nr. 1.

Sak nr. 3 [10:02:10]

Referat

1. (54) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Arild Grande, Rigmor Aasrud, Lise Christoffer- sen, Elise Bjørnebekk-Waagen og Magne Rommet- veit om opprydding i innleieregulverket (Dokument 8:12 S (2019–2020))
Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.

Sak nr. 1 [10:02:25]

Interpellasjon fra representanten Kristin Ørmen Johnsen til barne- og familieministeren:

«Barnevernet er til for å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvik- ling, får hjelp og omsorg til rett tid. Regjeringen har priori- tert barnevernet høyt, med bl.a. en kompetansestrategi, barnevernsreform, arbeid med ny barnevernslovgivning, styrking av fosterhjemsområdet og en tettere oppfølging av det kommunale barnevernet. Daglig er det likevel kri- tiske medieoppslag om forhold i barnevernet. Det har vært oppslag om stort bruk av enetiltak, som mange barn opplever som et alvorlig og inngripende tiltak. Den euro- peiske menneskerettsdomstolen (EMD) har tatt flere nor- ske barnevernssaker til behandling. Fosterforeldre melder om liten oppfølging i kommunene. Barn opplever ikke å bli hørt eller ha mulighet til å klage på tjenester de mottar fra barnevernet. Foreldre med innvandrerbak- grunn melder at de er engstelige for barnevernet fordi barnevernet har myndighet til å frata dem omsorgen for barnet. Regjeringen er nå godt i gang med sin systemendring og styrking av hele barnevernet.

Hva vil statsråden gjøre for å styrke barnevernet ytterligere og sette barnevernstjenesten best mulig i stand til å gi støtte til familier som har behov for hjelp til å gi god omsorg, og sikre at barnets beste blir ivaretatt?»

Kristin Ørmen Johnsen (H) [10:04:05]: Takk for muligheten til å ha en interpellasjonsdebatt om å styr- ke barnevernet ytterligere og sette barnevernstjenesten best mulig i stand til å hjelpe familier og barn som tren- ger hjelp.

Mye er bra i barnevernet, men vi har utfordringer på flere hold. Barns rettigheter og omsorg for barn har en lang historie og tradisjon i Norge. I 1915 vedtok Stortin- get seks lover som gjorde Norge til et foregangsland når det gjaldt barns rettigheter. Lovene sikret rettslig likestil- ling for barn født utenfor ekteskap og ga arverett til barn utenfor ekteskap. Det var de Castbergske barnelover.

Hva var så barnelovene? De besto av seks forskjellige områder. Det var som nevnt lov om barn hvis foreldre ikke har inngått ekteskap med hverandre, lov om forand- ringer i arveloven, lov om forandringer i formuesforhold mellom ektefeller, lov om forandringer i skilsmiselloven, lov om foreldre og ektebarn og lov om forsorg for barn.

Johan Castberg var en foregangsmann, men han hadde også sine støttespillere, og aller viktigst var trolig hans svigerinne, Katti Anker Møller. Hun var kjent som datidens mest framtreddende kvinnesaks kvinne og var spesielt opptatt av samfunnets ansvar overfor mødre og barn. Så vi har en stolt historie å ta vare på.

I dag er ungdom aktive og involvert i barnas rettig- heter, og i dag er også ungdom barnevernsbarnas ster- keste talpersoner. Det er barn som selv har vært i bar- nevernet, har organisert seg og deler sine erfaringer, bl.a. via Landsforeningen for barnevernsbarn og i Barne- vernsProffene. Vi har selvfølgelig også Barneombudet, som er barnas talperson og skal sikre at barn blir hørt, og at barn får sine rettigheter ivaretatt.

Barnevernet er til for å sikre at barn og unge ikke le- ver under forhold som kan skade deres helse og utvik- ling. Det er til for at barn skal få hjelp og omsorg til rett tid, og vi trenger et godt og robust barnevern.

Ifølge Statistisk sentralbyrå var det i 2018 57 000 meldinger til barnevernet, og det var hele 55 000 hjelpe- tiltak til barn og familier. Regjeringen har prioritert bar- nevern høyt, bl.a. med en kompetansestrategi, barne- vernsreform, arbeid med ny barnevernslovgivning, styr- king av fosterhjemsområdet og en tettere oppfølging av kommunebarnevernet. Midler som brukes på barnever- net i kommunen og staten, øker.

Men det er likevel store utfordringer. Daglig er det kritiske medieoppslag om forhold i barnevernet. Det har vært oppslag om stor bruk av enetiltak, noe mange barn vil oppleve som et alvorlig og inngripende tiltak. Den europeiske menneskerettsdomstol har hatt flere barnevernssaker til behandling. Fosterforeldre melder også om liten og manglende oppfølging i kommunene. Det er barn som opplever ikke å bli hørt. Det er barn som ikke får den hjelpen på skolen som de trenger. Det er barn som ikke har mulighet til å klage på den tje- nesten de faktisk mottar i kommunene. Foreldre med innvandrerbakgrunn melder også at de er engstelige for barnevernet og vegrer seg for å ha dialog og kontakt med det, nettopp fordi barnevernet har myndighet til å kunne frata dem omsorgen for barnet. Det er vondt å lese dette, men vi er nødt til å rette opp slike forhold.

Vi har brukt mye tid på å diskutere organiseringen av institusjonsbarnevernet, men vi må også se like mye på innholdet og kvaliteten i tilbudet på alle nivå i barne- vernet. Vi vet at det er stor variasjon i barnevernstje- nesten i kommunene. Riksrevisjonens rapport peker på

mange kommuner der det mangler hjelpetiltak i barnevernet for barn og familier som har behov for det. De peker også på at tilbudet er altfor lite differensiert, og at problemene er størst i de små kommunene. Blant annet er det de minste kommunene som har høyest andel omsorgsoverdragelser, dvs. at foreldre blir fratatt omsorgen og barn må i fosterhjem eller på institusjon. Hvordan vil statsråden jobbe for å bedre dette?

Kommunene har nå fått pålegg om døgnberedskap, de har fått flere stillinger, og de har selv også begynt å prioritere stillinger til barnevern. Vi vet at det jobber mange dyktige og engasjerte mennesker i barnevernet, og vi må ikke glemme at det gjøres mye bra i barnevernet, men kommunene må ta barnevernet mer på alvor. Ofte er det slik at barnevernet er en nærmest administrativ forordning, og at politikere i liten grad tar del i hva som skjer i barnevernet i ens egen kommune. Mange barnevern er organisert i interkommunale selskap med én vertskommune som driver barnevernet, og det kan være veldig lett for kommuner som er med i dette interkommunale selskapet, rett og slett å overlate dette med barnevern til andre, og man glemmer hvordan barnevernet i ens egen kommune faktisk ser ut.

Det hører nesten til sjeldenhetene at barnevern er på dagsordenen i politiske møter, interpellasjoner og spørsmål til ordførere. Jeg må selv bekjenne en synd: Jeg har lang fartstid som kommunepolitiker, men de gangene barnevernet ble diskutert, var det gjerne i tertialrapporter og årsrapporter, som nærmest beskrev hvor store utgifter man hadde til barnevernet. Kvaliteten, slik vi er vant til at man diskuterer innen helsevesenet og skole, ble sjelden omtalt. Nå er dette en stund siden, så jeg håper at ting er blitt bedret.

Nå har ny barnevernslov vært ute på høring, og jeg er veldig glad for et forslag i loven hvor det foreslås at kommunene – og det betyr hver kommune – må avlegge årlig rapport til sine politikere om tilstanden i barnevernet, altså mer enn hvor mange kroner man bruker på barnevernet. Dette gjør at politikere får et større eierskap til barnevernet, og de kan også prioritere bedre i den kommunale hverdagen hvor pengene skal gå hen.

Vi må faktisk ha kommunepolitikere som brenner for et barnevern. Vi må ha kommunepolitikere som har kunnskap. De må ha kunnskap om antall saker, antall ansatte, hvordan man driver forebyggende arbeid, og hvilke behov det er for kompetanse i deres kommune innen barnevernet.

Kan statsråden si noe om hvorvidt dette forslaget i ny barnevernslov kan iverksettes noe tidligere enn det som er planlagt? Jeg hadde vært glad for et svar der.

Jeg får av og til henvendelser – «av og til» var kanskje en underdrivelse, jeg får heller si jeg får mange henvendelser – om at vi faktisk må avvikle hele barnevernet.

Det er ofte fra personer som er frustrert over barnevernet. Det kan være fra besteforeldre som ikke får treffe et barn som staten har overtatt omsorgen for. Barnet kan da være i fosterhjem eller i institusjon. Søsken forteller også om at de er skilt ved omsorgsplasseringer, og at de mister kontakt med hverandre. Foreldre klager også på at de ikke får besøke barn som staten har overtatt omsorgen for. Samtidig vet vi også at noen barn som er i institusjon eller hos fosterforeldre, ikke vil ha besøk av sine. Hvordan vil statsråden arbeide for at barn som staten har overtatt omsorgen for, beholder kontakten med sin familie?

Vi vet at en god barndom varer livet ut, men vi vet også at vi har utfordringer, som jeg har nevnt, og det gjelder særlig barn som lever i familier som har liten omsorgsevne, hvor det er rus eller psykiske utfordringer. Hvordan vil statsråden jobbe med dette?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:14:30]: Først vil jeg få lov til å takke interpellanten for å ta opp veldig viktige spørsmål og utfordringer. Barnevernstjenesten er en av de viktigste velferdstjenestene vi har, og barna og familiene som mottar hjelp fra barnevernet, er blant de mest sårbare i samfunnet vårt.

Min vurdering er at barnevernet står overfor store utfordringer. Vi vet at det er kvalitetsutfordringer i flere kommuner. Vi har også utfordringer i tilbudet til de ungene som ikke kan bo hjemme, og som må flytte i fosterhjem eller på institusjon. Det er alvorlig. Alle barn og unge skal få den hjelpen de trenger, når de trenger det.

Norge har mottatt dom fra Den europeiske menneskerettsdomstol i fire barnevernssaker. Norge er dømt i to og frikjent i to. Totalt er 34 saker kommunisert mot Norge. På grunn av utfordringene vi ser, og fordi barnevernet har stor makt og myndighet til å gripe inn i familiers liv og feil kan gi store konsekvenser, har styrking av barnevernet høy prioritet for meg og for regjeringa. Vi arbeider med en helt ny barnevernslov som skal øke kvaliteten og rettssikkerheten for barn og foreldre.

Jeg vil særlig trekke fram fem viktige grep som vi gjør.

For det første gjennomfører vi en historisk kompetansesatsing. Fagmiljøer med høy kompetanse er en forutsetning for at vi skal ha et barnevern med høy grad av rettssikkerhet. God bemanning og kompetanse er avgjørende for å lykkes med å hjelpe de ungene som opplever omsorgssvikt. Jeg tar på alvor at mange barnevernsansatte melder om høy arbeidsbelastning.

Så har jeg merket meg at flere har tatt til orde for øremerking av midler og bemanningsnorm. Men siden 2013 og fram til 2018 har det blitt 1 300 flere ansatte i barnevernet. Flesteparten av disse er kommet fordi kommunene har prioritert barnevernet. Det er bra. Mitt

budskap er derfor at kommunene må få mulighet til å ta det ansvaret de har.

Vi er i gang med å utvikle et nasjonalt kvalitetssystem knyttet til barnevernets saksbehandlingssystem, som skal bidra til bedre dokumentasjon, enklere arbeidsprosesser og at ansatte får faglig støtte til å foreta gode vurderinger og beslutninger. Bedre arbeidsprosesser gir mer tid til å følge opp det enkelte barn og den enkelte familie. Gode kartlegginger og utredninger er sentralt for at barn og familier skal få den hjelpen de trenger, når de trenger det. Jo tidligere vi kommer inn, jo bedre er det for ungene. God familiestøtte forutsetter også relasjonskompetanse og kultursensitivitet. Dette er områder som står sentralt i kompetansesatsingen.

For det andre er vi tett på barnevernet. Fylkesmenne og Bufdir følger kommunene tett, og vi har etablert målrettede tiltak for å støtte de kommunene som sliter mest. Vi utvikler samarbeidsmodeller for at ungene i barnevernet blir utredet for psykiske og fysiske helseplager tidligere og får bedre tilpasset oppfølging fra helse-tjenesten.

For det tredje jobber vi med å styrke kommunenes muligheter til forebygging og tidlig innsats. Det er regjeringas mål at unger og familier som sliter, skal få den hjelpen de trenger, før utfordringer i hverdagen vokser til alvorlige problemer. Forebygging av omsorgssvikt handler i stor grad om familiestøtte, og flere tjenester må bidra i arbeidet med å oppdage og hjelpe sårbare barn og unge. I forslaget til ny barnevernslov vurderer jeg å pålegge kommunene å koordinere det forebyggende arbeidet. De må se tilbudet til barn og unge i sammenheng, og kommunestyrene skal selv vedta en plan for dette arbeidet. Vi skal gjennom barnevernsreformen foreta endringer i finansieringsordningene i barnevernet sånn at kommunene får større mulighet til å prioritere forebyggende tilbud, og vi jobber med å utvikle metoder for familieveiledning som er bedre tilpasset ungene og familiene i barnevernet. Dette skal prøves ut neste år.

Så spurte interpellanten om når krav om en tilstandsrapport i kommunestyrene kan komme. Som interpellanten viste til, er det foreslått i ny barnevernslov som ble sendt ut på høring – noe som jeg opplever har fått stor støtte. At lokalpolitikere har kunnskap om barnevernet, er avgjørende for at de prioriterer rett, og at de løfter barnevernet. Jeg er derfor positiv til dette forslaget, og selv om ny barnevernslov ikke kommer før våren 2021, kan det være mulig å legge det fram allerede til våren.

For det fjerde er vi også i gang med å gjennomgå institusjonstilbudet, rammene for bruk av private aktører i barnevernet, og vi gjennomfører en helsesatsing for å gi bedre og mer helhetlige tjenester til barn i barnevernet. Dessverre er det avdekket flere tilfeller der unge som bor på institusjon, ikke har fått den hjelpen de har krav

på. Det tar jeg på det største alvor. Barn på barnevernsinstitusjon er spesielt sårbare, og mange har sammensatte og komplekse utfordringer. Mange har en eller flere psykiske lidelser. Det er derfor viktig at disse ungene opplever trygghet, forståelse, kontinuitet og forutsigbarhet. Dette krever et tett og godt samarbeid mellom kommunen, Bufetat, helsetjenesten og den enkelte institusjon. Vi jobber kontinuerlig og kunnskapsbasert med å styrke kvaliteten i barnevernsinstitusjonene. Blant annet har vi igangsatt et forskningsoppdrag som skal gi en helhetlig gjennomgang av dagens institusjonstilbud og styringen av dette, både det som leveres av statlige og av private leverandører. Dette vil gi grunnlag for å vurdere om det er behov for mer grunnleggende endringer i institusjonsbarnevernet. Det er et viktig arbeid som jeg vil følge tett.

Det femte hovedgrepet vi jobber med, er et kvalitetsløft for oppfølgingen av fosterhjem. Barnevernet skal bygge på ressurser som fins rundt barnet, og involvere barnets familie og nettverk. Unger som bor utenfor hjemmet, må kunne ivareta kontakten med søsken. Vi skal samtidig heve kvaliteten på tilbudet til de ungene som ikke kan bo hjemme. Vi har i år satt i gang en satsing for å styrke kommunenes oppfølging av fosterhjem, sånn at flere fosterhjem får den støtten de trenger. Bedre oppfølging vil kunne påvirke rekrutteringen. Vi har lovfestet kommunenes plikt til å vurdere fosterhjem i slekt og nettverk, noe jeg tror vil være til det beste for mange barn og familier som trenger hjelp i en kortere eller lengre periode. NOU-en fra fosterhjemsutvalget inneholder bl.a. flere forslag for å gjøre rammevilkårene til fosterhjemmene bedre og ikke minst mer forutsigbare. Vi jobber nå med disse forslagene.

Barn og foreldres rettssikkerhet ble styrket gjennom lovendringer i 2018. Vi innførte en rett til barnevernstiltak og klargjorde ungenes rett til medvirkning. Vi forsterket kravene til oppfølging av både barn og foreldre. Barnevernstjenesten skal legge til rette for at foreldre kan få tilbake omsorgen for barnet dersom hensynet til barnet ikke taler mot det. Forslag til ny barnevernslov har nylig vært på høring. Gjennom den nye loven legger vi opp til flere grep for å styrke rettssikkerheten ytterligere og bedre dialog og samarbeid med både barn og familier. Barn må kunne forklare seg mest mulig fritt. Samtidig er det viktig at barnevernet samarbeider godt med foreldrene, sånn at de skjønner hva som skjer, og hvorfor det skjer. Dette kan bidra til å redusere potensielle konflikter. Dette er viktig, ikke minst fordi det er bra for ungene, som trenger ro rundt sin egen situasjon.

Vi har gode erfaringer fra forsøk med samtaleprosess i fylkesnemnda, som er en prosessform som ofte gjør det enklere for familiene og barnevernet å bli enige om løsninger. Dette er noe jeg ønsker å innføre som en fast ordning.

Barnevernssaker innebærer alltid vanskelige vurderinger og dilemmaer. Noen ganger er det nødvendig å iverksette inngripende tiltak for å beskytte barnet. Jeg legger i arbeidet med ny barnevernslov stor vekt på grundige menneskerettslige drøftelser og vil altså legge fram forslag til ny lov våren 2021.

Vi har utfordringer i barnevernet. Det er derfor vi nå jobber med større endringer. Men vi skal likevel ikke glemme at mye går i rett retning. Kapasiteten er styrket. Etterlevelsens av sentrale lovkrav har blitt betydelig bedre de siste årene. Men dette er ingen sovepute for oss. Regjeringa vil fortsatt prioritere arbeidet med å styrke tilbudet til sårbare barn og unge.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [10:24:35]: Jeg takker statsråden for svaret. Det viser at vi er på rett vei, men det viser også at vi har mye arbeid som skal gjøres, fram til vi er i mål. Jeg vil takke statsråden spesielt for at han signaliserer at det er mulig å pålegge kommunene å ha en tilstandsrapport allerede på vårparten. Jeg ser fram til om det faktisk vil realiseres.

Det er en sak som jeg har lyst til å ta opp spesielt, og det er såkalt enetiltak – som VG i en artikkelserie har beskrevet grundig – og hvordan barn opplever dette. Enetiltak defineres som at barn som bor i en bolig eller i en institusjon, må bo isolert fra andre barn i boligen eller institusjonen. De eneste som bor sammen med barnet hele døgnet, er voksne ansatte som går i turnus. Dette er et inngripende tiltak, og undersøkelser viser at barn føler seg isolerte og kontrollerte. Flere har også sagt at de ikke går på skole. I 2016 fikk barnevernsmyndighetene kritikk for bruken av enetiltak. Myndighetene svarte at praksisen skulle strammes inn.

Personlig har jeg en nullvisjon om enetiltak, men jeg merker meg at fagpersoner mener at i enkelte tilfeller er det behov for enetiltak. De har beskrevet at mange barn lever altfor lenge i og med omfattende omsorgsvikt. For enkelte medfører dette så store påkjenninger at det påvirker deres evne til å inngå i relasjoner med andre og nyttiggjøre seg omsorg. De har også behov for ivaretagelse og omsorg som er langt på siden av det man oppfatter som det normale. Ofte trenger de også behandling innen psykisk helsevern.

Noen av ungdommene som sliter mest, har et komplekst tilstandsbilde med veldig mange vonde erfaringer og en alvorlig psykisk lidelse. Det handler om ungdom som står i fare for å ta livet av noen, i verste tilfelle, eller å skade seg selv. Og noen blir rett og slett gitt opp av samfunnet.

Hvordan vil statsråden følge opp behovet for riktig bruk av såkalt enetiltak, og hva kan gjøres for å behandle barn med slike store hjelpebehov?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:27:43]: Jeg er helt enig i at de fleste barn har det best sammen med andre barn og unge. Hovedregelen er derfor at barn og unge som må bo på institusjon i en kortere eller lengre periode, skal bo sammen med andre. Enetiltak skal altså kun brukes når det er til barnets beste.

Vi har hatt tett kontakt med Bufdir om bruken av enetiltak i år, og jeg har fått bekreftet en langt mer restriktiv bruk av enetiltak. Bufdir opplyser at det kun har vært startet fem nye enetiltak i 2019, og at antallet enetiltak har gått ned fra 118 i tredje kvartal 2018 til 83 i andre kvartal 2019.

Samtidig må vi erkjenne at noen barn og unge har utfordringer som gjør det krevende å gi et botilbud sammen med andre som er forsvarlig både for dem selv og for de andre barna. Da kan et godt tilrettelagt enetiltak være nødvendig i en periode. Men enetiltak må brukes med varsomhet og kun når faglige vurderinger finner at det er til barnets beste.

Barn som bor i enetiltak, har de samme rettighetene som andre barn som bor i barnevernsinstitusjon. Det betyr at så langt det lar seg gjøre, skal de gå på skole sammen med jevnaldrende, de skal delta på fritidsaktiviteter, kunne ha besøk og bevege seg fritt.

Regelverket for kvalitetssikring, godkjenning og tilsyn og reglene om barns rettigheter på institusjon gjelder også for enetiltakene. Det er regler som setter rammer for bruk av tvang. Alle disse reglene bidrar til å ivareta rettssikkerheten til barna.

Både helseministeren og jeg er opptatt av å styrke samarbeidet mellom barnevernet og helsetjenestene og sånn bedre den psykiske helsehjelpen til barn i barnevernet. Vi har derfor iverksatt en egen satsing for å styrke barn i barnevernets tilgang til kartlegging og behandling av helseplager. For eksempel er samarbeidet mellom barnevernsinstitusjonene og BUP styrket for å gi barna den hjelpen de trenger. Vi har etablert to institusjoner for barn og unge med behov for samtidig hjelp fra barnevernet og fra psykisk helsevern. Men vi trenger mer kunnskap om hvordan vi best møter behovene til de barna i barnevernet som har de mest sammensatte og mest komplekse utfordringene.

Jeg har derfor igangsatt en helhetlig gjennomgang av institusjonsbarnevernet, der også enetiltak inngår. Dette vil gi oss grunnlag for å vurdere om det er behov for mer omfattende endringer i institusjonsbarnevernet.

Trond Giske (A) [10:30:44]: Representanten Kari Henriksen er vår hovedtalsmann på dette området og kommer nærmere tilbake med et innlegg om Arbeiderpartiets politikk, men la meg begynne med følgende: Både statsråden og jeg har barn på omtrent samme

alder. De er det viktigste i livet. Det er det for alle foreldre, det er det i alle familier. Så vet vi at det er foreldre som ikke klarer omsorgsoppgaven godt nok, de trenger hjelp – noen ganger omfattende hjelp, og noen ganger må barnet bort fra foreldrene. Men en kan vanskelig tenke seg noe mer inngripende i et menneskes liv enn å bli fratatt sitt barn.

Vi har enormt strenge regler i samfunnet for rettsikkerheten rundt eiendom hvis bilen din blir tatt, eller huset ditt, eller trygden din, selv om det er litt uklart der for tiden, men når det gjelder barnet ditt, opplever vi altså en mangel på rettsikkerhet.

I 2008 sa departementet at de var bekymret for antallet akuttvedtak. I 2008 var det 945 akuttplasseringer. Ni år etterpå, i 2017, var vi oppe i 1 800. Så ble det en politisk diskusjon, og plutselig faller antall akuttvedtak med over 200. Nå sier statsråden at enkelt plasseringer plutselig har stoppet omtrent helt opp fordi det har blitt en politisk og mediemessig oppmerksomhet rundt det. Dette må jeg si skremmer meg, for hvis det var faglige, grundige, innsiktsfulle rettsikkerhetsmessige vurderinger som lå til grunn, burde ikke avisoppslag og politiske diskusjoner påvirke dette i det hele tatt. Hvis vi plutselig hørte at antall kreftoperasjoner gikk opp eller ned med 20, 50 eller 200 fordi det var politisk oppmerksomhet rundt det, hadde vi blitt skremt. Og det er dette som er så alvorlig at vi i Stortinget bør få en skikkelig sak om det. Nå snakker statsråden om at det skal legges fram en lov våren 2021. Det betyr at vi snakker om kanskje et par-tre tusen flere akuttvedtak, mange flere enkelt plasseringer, mange flere barn som ikke følges opp på en god måte.

Jeg forstår at det er veldig krevende å jobbe i barnevernet, og vi har hørt om saker, vi kjenner til saker der man har grepet inn for sent, der alle sitter ytterst på stolen, livredde for å gjøre en feil. Men da må denne institusjonen ha den politiske bakkingen ved at man har en full gjennomgang av hele systemet: Er det ressurser nok? Er de sakkyndige gode nok? Er strukturene gode nok? Er de sakkyndige i stor nok grad uavhengige av barnevernstjenesten? Fungerer nemndsystemet? Er advokaterne i stand til å hjelpe de foreldrene som kommer inn i barnevernet?

Nå har vi sett fra Nav-sakene hvordan folk er blitt hyret inn uten engang å kunne EØS-retten, og at domstolene ikke kan EØS-retten. Nå viser statsråden selv til at vi har over 30 saker i Den europeiske menneskerettsdomstol. Vel, hvis det viser seg at vi heller ikke på dette området har klart å følge de europeiske reglene som gjelder også for Norge, er det et mer alvorlig område enn om en har mistet trygden: En har mistet barnet. At ikke statsråden egentlig sitter hver dag og er livredd for at han – og jeg har vært statsråd i nesten ti år – skal være den som om to år må svare for hvorfor han ikke gjorde

noe med det samme, når det er sak etter sak etter sak for Den europeiske menneskerettsdomstol, det fatter jeg ikke – at man tar den sjansen.

De sakkyndige psykologene Ragnhild Pettersen, Monica Flock og Ester Solberg skrev i et innlegg i Dagsavisen den 3. juli 2019 at i en del saker er det faktisk akuttvedtaket og omplasseringen som er det som har skapt størst traume for barnet. Er det et ansvar statsråden er komfortabel med å sitte med? Så vet vi helt sikkert at det under der er saker hvor barnevernet ikke får gjort nok, hvor barn skulle hatt mer hjelp, hvor foreldrene skulle hatt mer hjelp.

Det er rørende og det er flott at interpellanten tar opp saken, og statsråden er glad for at man interpellierer og svarer, interpellierer igjen og svarer igjen, men jeg går ut fra at regjeringspartiene har så god kontakt at dette kan de snakke om når som helst. Dette er ikke godt nok for Stortinget. Vi må få en sak – enten i form av en redegjørelse eller en melding, men helst en redegjørelse – for da får komiteen og de politiske partiene behandle dette enormt viktige området nå. Noe annet vil være å svikte.

Tage Pettersen (H) [10:36:07]: La oss benytte den anledningen vi faktisk har i dag, til å diskutere dette viktige temaet. Det å diskutere barnevern setter i sving følelser hos mange. En slik debatt berører barn og unge som har erfaring med tjenesten, familier som står midt oppe i det eller er berørt på andre måter, ansatte som står med begge bena i det hver dag, og oss politikere på ulike nivåer, som har ansvaret for det tilbudet som gis.

Jeg opplever at vi alle har et felles mål om at kvaliteten på barnevernet må løftes. Samtidig må ikke det bli oppfattet som kritikk av alle dem som jobber innen feltet, og som gir av seg selv og sin kompetanse hver eneste dag.

NRK avdekket for få uker siden et lukket Instagram-nettverk der jenter deler historier om selvskading og selvmordsforsøk. Unge jenter i ulike livssituasjoner opplever at de ikke har noen å snakke med om de personlige og vanskelige tingene. Som samfunn er det på mange måter en fallitterklæring når lukkede nettverk på nettet blir det man tyr til når man søker trygghet, nærhet og fortrolighet. 500 jenter har funnet veien inn i nettverket i løpet av få år, og 15 av jentene har tatt sitt eget liv. Det er bare tragisk.

Jeg bringer dette inn i debatten fordi NRKs gransking har avdekket at flere jenter blir introdusert for dette nettverket mens de er under offentlig omsorg, f.eks. i institusjoner. NRK forteller at behandlere bekrefter at de har hørt om nettverket, men ikke snakker med ungdommene om dette fordi det oppleves som for privat. Det sier meg bl.a. at vi fortsatt må satse på kompetanseheving innen feltet.

Flere miljøer er opptatt av likemannskompetanse – det at man kan møte noen som har opplevd det man selv står midt oppe i, det at man kan møte noen som har forståelse for de utfordringene man lever med. Selv møtte jeg Torbjørn Mohn-Haugen, som er erfaringskonsulent, etter oppslaget i NRK. Han ble i 2018 kåret til årets erfaringskonsulent, og vi hadde en lærerik samtale som jeg håper kan være starten på noe mer for å løfte denne kompetansen tydeligere inn i tjenestene.

Utfordringen vi debatterer, er hvordan vi kan gjøre barnevernet vårt bedre. Svarene er mange, men vi kan selvfølgelig ikke overse de tiltakene som regjeringen enten har iverksatt, eller som er i prosess. Endringene i ansvarsdeling mellom stat og kommune som følge av barnevernsreformen skal tre i kraft i 2022, og kommunene gis økt ansvar og større frihet til å velge hvilke tiltak de mener er til beste for barna.

Regjeringen har satt i gang et historisk kompetanseløft i det kommunale barnevernet. Det er satt av over 90 mill. kr til kompetansehevende tiltak i 2020 samtidig som det jobbes med forslag til nye kompetansekrav i barnevernet. Man er også i gang med å se på og videreutvikle bachelor- og masterutdanningen på området.

Det er igangsatt et forskningsoppdrag, som statsråden var inne på, som skal gi en helhetlig gjennomgang av dagens institusjonstilbud og styringen av dette, det som leveres av både private og offentlige leverandører. Dette vil gi grunnlag for å vurdere om det er behov for mer grunnleggende reformer i institusjonsdelen av barnevernet.

Målet med den nye barnevernsloven som kommer, blir å sette barnas behov i sentrum og bidra til økt forebygging og tidlig innsats. Vi må bygge på de ressursene som finnes rundt barnet, og legge til rette for å involvere barnets familie og nettverk i mye større grad.

I sum svarer disse arbeidene på mye av det representanten Trond Giske etterspurte, men grundighet må selvfølgelig legges til grunn for det arbeidet som skal gjøres.

Samtidig er det viktig å tenke på virkemidler og tiltak som bidrar til at færre får behov for barnevernets tjenester. Vi må legge til rette for gode lavterskeltilbud, gjerne i samarbeid med frivilligheten, og vi må på mange ulike politikkområder bidra til at flere utfordringer løses før det blir til unge mennesker med behov for reparering.

Regjeringen er, som jeg har vært innom, i gang med flere gode prosesser, men vi må sammen også tenke nytt for dette feltet. Jeg tror vi sammen må tørre å snu flere stener enn det vi har gjort så langt.

Morten Wold (FrP) [10:40:46]: Fremskrittspartiet har i mange år vært sterkt engasjert i spørsmål rundt

barnevern. Helt fra tiden da tidligere stortingsrepresentant John Alvheim lagde sine ti punkter om hvordan man burde forholde seg om man fikk barnevernet etter seg, har vi ment at barnevernet må bli bedre.

Det kan like gjerne slås fast først som sist: Barnevernet gjør mye bra, men barnevernet gjør også feil som får enorme konsekvenser for både foreldre og barn i det lange løp. Og vi ser familier som rives i filler fremfor å bli hjulpet.

Det foreligger både domfellelser mot Norge og saker angående barnevern i kø for behandling ved menneskerettsdomstolen i Strasbourg. Hele 34 saker er antatt av domstolen mot Norge. Det burde være helt unødvendig at saker ikke løses på en fornuftig måte før de faktisk ender der.

Barnevernet skal være til støtte og hjelp for nettopp dem som ikke takler sitt eget familieliv. I Alvheims tid dreide det seg i hovedsak om å sikre at barnevernet ikke grep inn med feil tiltak og overtakelse av omsorg i de tilfeller der andre tiltak ville vært bedre. I dag ser vi et langt mer nyansert bilde av hvordan barnevernet kan – og må – bli bedre. Vi ser at diskusjonen rundt barnevernet av og til preges av helt andre forhold enn hvordan barnevernet faktisk kan bli bedre. Blant annet ser vi at deler av opposisjonen setter en meningsløs motstand mot private tilbydere av barnevernstjenester foran barns behov for gode tjenester. Det er et eksempel på ideologisk blindhet og overkjøring av enkeltmennesker som trenger samfunnets hjelp.

Det som derimot faktisk vil hjelpe familier og barn, er et barnevern som blir bedre til å finne og levere riktige tiltak for hver familie. Hvordan kan vi forvente at barnevernet skal klare det? Kanskje trengs det lovendringer, en annen type utdanning og en endring i tankegang? Men først og fremst må barnevernet endre seg for å bli bedre for både barna og også foreldre og gjerne besteforeldre som mister kontakt med sine barn og barnebarn. Da må vi ha et godt lovverk, gode regler, god organisering, god kompetanse og et barnevern med høy tillit i befolkningen. En slik tillit må fortjenes, opparbeides og kontinuerlig vedlikeholdes slik at folk føler at de kan stole på barnevernet. I dag er det faktisk mange som ikke gjør det. Folk må stole på at barnevernet gjør en god jobb. Det gjelder både foreldre, barn og besteforeldre – men også naboer, lærere og alle andre som kjenner barnet og familien.

Engasjementet rundt barnevernet er enormt i Norge. Noen kjemper sin egen kamp for den urett de mener seg utsatt for når ett eller flere barn er tatt fra dem. Andre arbeider mot hele systemet på vegne av andre. En person som kjemper kampen mot barnevernet for foreldre og barn som er adskilt av barnevernets vedtak, er Marius Reikerås. Hans utrettelige kamp har

brakt mye til overflaten, endog domsavsigelse mot Norge i menneskerettsdomstolen i Strasbourg. I et land som Norge skulle dette ikke være nødvendig, men det er bare å fastslå at det er usedvanlig viktig at det finnes personer som Reikerås, som utfordrer systemet, lukketheten, kulturen og tenkemåten.

Som sagt: Barnevernet gjør veldig mye bra. Men barnevernet gjør også mange feil. Og det er når en feil blir forsøkt dekket over med en ny feil, at problemene gjerne starter. Dessuten er det aldri noen vilje i barnevernet til faktisk å erkjenne at man tok feil, vurderte feil og gjorde feil vedtak. Det skjer så å si aldri. Nettopp derfor arbeider regjeringen med å oppdatere barnevernsloven. Det er nødvendig. Som stortingsrepresentant får jeg mange henvendelser om enkeltsaker. Det er umulig å gå inn i dem alle. Vi får også mange gode innspill fra organisasjoner som jobber med slike spørsmål. Alt dette tar vi med oss for å lage en best mulig lov.

Jeg skulle gjerne snakket om en slags nullvisjon for barnevern i Norge. Aller helst skulle jeg ha snakket om en nullvisjon for behovet for barnevern. Realiteten er nok, dessverre, at det vil forbli et behov for barnevern i all fremtid. Målet må være at foreldre og barn i størst mulig grad skal få leve sammen. Det er barnevernets oppgave å tilby hjelp i en tidlig fase for å kunne realisere dette.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:45:43]: Norge som nasjon har en stolt tradisjon for å ta vare på og beskytte barn, bl.a. med innføring av verdens første barnevernslov, vergerådsloven, i 1896, og etableringen av verdens første barneombud i 1981. La meg få understreke at det i dagens Norge finnes svært mye godt barnevern som hjelper og støtter familier og barn med utfordringer, men det finnes også dårlig barnevern, som kan gjøre stor skade. Målet må være å ha et trygt barnevern med høy kvalitet og med tillit i befolkningen. Men der er vi ikke nå – virkelig ikke. Stadig avslører media svært graverende saker hvor barnevernet svikter sårbare barn. Det er hjerteskjærende å lese. Samtidig har også flere store og gode offentlige utredninger og tilsynsrapporter pekt på altfor mange feil som begås, og for mye svikt i systemet.

Internasjonalt har det norske barnevernet fått kritikk av FNs barnekomité, som er bekymret over at barn kan ha blitt skilt fra sine foreldre uten at det har vært til barnets beste, og bekymret over bruken av tvang, adskillelse av søsken, at det er betydelige regionale forskjeller i barnevernets praksis og utilstrekkelig kommunikasjon mellom barnevernstjenester og familier.

At Den europeiske menneskerettsdomstol har tatt inn 34 barnevernssaker mot Norge, er utvilsomt oppsiktsvekkende og forteller at det definitivt kan diskuteres

om systemet vårt er ute å kjøre, særlig siden vi allerede er blitt dømt i to av sakene. Rettssikkerheten til barnevernsbarna er nå satt under tvil. De ansatte i barnevernet ber fortvilt både meg og alle andre politikere, ikke minst statsministeren i den store heierna-kampanjen, om hjelp til å få mer tid og til å få flere kollegaer til å gjøre jobben sin skikkelig. Barneombudet og Landsforeningen for barnevernsbarn er også av dem som mener at det brukes altfor lite ressurser på stillinger i barnevernet i forhold til det behovet som er. Å jobbe der er krevende, noe som vises ved at for mange slutter i jobben på grunn av arbeidspress og på grunn av mye hets. Det er store utskiftninger i bemanningen, med alt det fører med seg av negative effekter.

Rekruttering av fosterhjem er også et alvorlig problem som kan virke å være voksende. Bare i Telemark, hvor jeg kommer fra, kom det denne uken fram at 43 barn trenger fosterhjem – 43 sårbare barn. Hvordan kan vi med hånden på hjertet si at staten tar på alvor det å overta omsorgen for barn når vi tydeligvis ikke har sørget for at det står mange nok – og ikke minst gode nok – tilbud klare til disse barna? Vi har tydeligvis en stor jobb å gjøre med å bedre vilkårene til fosterhjem slik at flere påtar seg denne viktige og vanskelige jobben.

Vi har også en stor jobb å gjøre med å sikre barn og unge god nok psykisk helsehjelp. Siden regjeringen har bygd ned det tilbudet i helsevesenet, er det barnevernstjenesten som får nye utfordringer som følge av det – ikke minst når det offentlige ikke en gang kan kartlegge hvilke psykiske og fysiske utfordringer barna har med seg når barnevernet overtar omsorgen.

Det løses ofte med det VG har avslørt i det siste, at man kjøper dyre enetiltak hos store kommersielle aktører, aktører som til og med får lov til å være med og beslutte at disse barna skal få just det tilbudet de selv selger til barnevernet. Her er det veldig mye som lugger. Det er dessverre også veldig mange andre steder det lugger. Det er faktisk altfor mye som lugger, og på et vis som gjør at jeg ikke blir nok beroliget over dagens interpellasjonsdebatt, for det er tydelig at ansvarlig statsråd mener at det ikke er så ille som vi i Senterpartiet mener at det er. Det er ikke en erkjenning god nok av at det må mye mer til for å komme på rett kjøl enn det som er planlagt i den kommende barnevernsreformen, som ble vedtatt for mange år siden – i justeringene det ligger an til i barnevernsloven, og i det arbeidet som gjøres for å øke kompetansen for de ansatte. Dette er ikke nok, det må sterker lut til.

Det sier sitt at komitéleder Ørmen Johnsen fra regjeringspartiet Høyre reiser denne interpellasjonsdebatten i dag, for hun er også svært bekymret, slik jeg opplever det hun sier.

Jeg vet at alle i denne salen er opptatt av at barnevernet skal bli bedre, også de som ikke opplever at det er så stor krise som jeg mener det er. Jeg tror at det arbeidet som er satt i gang, kan forbedre ting, men jeg mener også at det er en slags spredt brannslukking. Vi har ikke helt oversikten over alt som ikke er på plass, og det er ikke så rart, da min opplevelse etter å ha jobbet politisk med barnevernet har vært at dette ikke er et felt som har vært løftet politisk – samtidig har det vært veldig taushetsbelagt og tabubelagt.

Det er nå så mange sider ved barnevernet vi må gjøre mer med enn det ansvarlig statsråd og departementet har planer om. Det vil koste framover – ikke bare for de berørte barna, men også for familiene deres og dem som skal jobbe innenfor dette feltet. De må ha flere tiltak enn det som ble lansert i dag. Vi må ha raskere tiltak, og vi må ha en mye større, grundig gjennomgang av hele feltet.

Solfrid Lerbrekk (SV) [10:51:05]: Veldig mange unga får god hjelp i barnevernet. La oss aldri gløyma det. Me har ei langt betre ordning for å beskytta ungar og gje omsorg til dei som treng det, enn stort sett resten av verda. Det gode med barnevernet er me nøydde til å beskytta, særleg no som barnevernet er under angrep frå fleire hald. Nokre av desse angrepa handlar ikkje om å forbetra barnevernet slik at dei kan hjelpa fleire barn, men tvert imot om å byggja ned det vernet som barnevernet skal vera – angrep som vil flytta fokuset frå ei teneste som skal beskytta barn.

Men det er heller ikkje tvil om at barnevernet er i ein kritisk tilstand, at den tenesta som skal hjelpa dei kan-skje mest sårbare i samfunnet vårt, heilt systematisk er neglisjert, manglar ressursar og er underbemanna. Det er beskjedne frå dei tilsette i front, dei som treffer ungane dagleg, og som skal finna ut kva hjelp dei treng. Hundrevis av tilsette i den kommunale barnevernstenesta har gjennom heierna-kampanjen i snart eitt år ropt varsku om at dei har altfor få folk på jobb til å ha tid til å gje ungane den hjelpa dei har både krav på og stort behov for.

Ei undersøking viser at heile 80 pst. av dei tilsette seier at dei har for lita tid til å gjera sin del av jobben godt nok. Dette er djupt alvorleg: bekymringsmeldingar som vert liggjande i månadsvis, dårleg oppfølging av fosterheimar, barn som ikkje vert lytta til når det gjeld deira eige liv, fordi barnevernstenesta ikkje har tid nok til å følgja opp.

Statsråd Ropstad vender ryggen til dei tilsette når han ikkje eingong vil halda ei utgreiing om situasjonen i barnevernet, men minst like ille er det at han òg vender ryggen til ungane. Difor vil eg gjerne utfordra statsråden: Når han no står her og seier at ting er på rett veg, at regjeringa fiksar opp, kvar har han den informasjonen frå?

Har han snakka med ungane? Eller har han snakka med dei tilsette i førstelinja? Det kan han ikkje ha gjort, for ungane sjølve seier at beskjedne er ein heilt annan. Der er beskjedne bl.a. at ungar ikkje eingong fortel om det viktigaste til barnevernet. Og når barnevernet ikkje får vita om det aller viktigaste i livet til ungane, korleis kan statsråden då stå her og vera så sikker?

Nei, dette held ikkje. Når dei tilsette og ungane fortel at dei mister umistelege skjebnar, når barneombodet er sjokkert over kor stemoderleg behandla tenesta for dei mest sårbare er, då held det berre ikkje at statsråd Ropstad ikkje eingong vil greia ut for Stortinget om situasjonen.

Denne avgrensa interpellasjonsdebatten med eit spørsmål der statsråden, flaut nok, skryter av tilstanden i barnevernet, er langt frå godt nok når me har ein så kritisk situasjon i tenesta som skal beskytta dei mest sårbare ungane i samfunnet. Difor godtek heller ikkje me i SV denne interpellasjonen som ei erstatning for ei skikkeleg utgreiing i Stortinget.

Grunde Almeland (V) [10:55:26]: Jeg er også bekymret. Jeg er bekymret på grunn av de sakene som er blitt rullet opp i media om enetiltak, jeg er bekymret over alle de sakene som går for Den europeiske menneskerettsdomstol, jeg er bekymret for det enkelte barn som det handler om, som opplever svik på svik, først fra sine nærmeste omsorgspersoner, dernest fra systemet – igjen og igjen. Jeg er bekymret for at barna under barnevernets omsorg ikke får den helsehjelpen de trenger verken fysisk eller psykisk, og jeg er bekymret over mangelen på fosterhjem. Men først og fremst er jeg bekymret fordi det handler om enkeltskjebner, og jeg kjenner også på det ansvaret som vi alle i denne salen bør kjenne på fordi vi er med og påvirker det.

Det er også krevende med et saksfelt som dette hvor interessene er så sterke, og hvor livene og enkeltskjebnene, uavhengig av hva man gjør, vil påvirkes sterkt. Det vil alltid være konflikter nettopp på et slikt felt. Det handler om livet til individer, og da er ansvaret for de enkeltpersonene som jobber i barnevernet, enda større, fordi det krever kompetanse, ressurser og kjærlighet å hjelpe barn som av en eller annen grunn ikke har det godt hjemme. Barnevernet er viktig for å ivareta barn som er utsatt for omsorgssvikt, og for at barnevernet skal kunne gi riktig hjelp til riktig tid, må de ha tilstrekkelige ressurser til å tilby et mangfold av tilpassede hjelpetiltak. Alle tiltak må ha som formål å gi barnet bedre omsorg og oppfølging ut fra dets individuelle behov, for det er barnet som skal settes først.

I denne debatten og i svarene fra statsråden opplever jeg ikke at regjeringen sier at man er fornøyd med tilstanden slik som den er, men jeg opplever en anerkjen-

nelse av at her er det mye å gjøre, og at statsråden viser til konkrete tiltak som regjeringen faktisk er i gang med. Dette er en prosess. Det er mye som skal gjøres, men vi er i gang, og jeg er glad for at regjeringen skal levere forslag til ny barnevernslov, og at de har signalisert at målet skal være å øke kvaliteten i barnevernstjenesten og styrke rettighetene til de barna som trenger det aller mest. Det er viktige prioriteringer. Det er bra at vi eksempelvis har vært tydelige på at rett til ettervern skal utvides til 25 år.

Vi står foran – og midt oppe i – et historisk kompetanseløft av det kommunale barnevernet. Når vi snakker om bemanning, er det også et faktum at fra 2013 til 2018 har det blitt 1 300 flere ansatte i det kommunale barnevernet, og fra 2017 til 2018 økte bemanningen med om lag 200 nye saksbehandlere. Dette er en høyere årlig stillingsvekst enn under den rød-grønne regjeringen. Samtidig viser SSB-tall at det ikke var vekst i saker i 2018, og det er også godt nytt for kapasiteten, selv om jeg også helt klart ser meldingene om at det fortsatt er klare behov.

Men det som bekymrer meg mest i denne debatten, er at altfor ofte blir svarene altfor enkle. Når man eksempelvis får avdekket problemer hos et kommersielt selskap som har levert en tjeneste til barnevernet, er svaret fort at man skal forby alle private aktører, heller enn å ta en diskusjon om hvilke krav man bør stille. Og det er der debatten bør legges: Hvordan sikrer man kompetanse, hvordan sikrer man kvalitet, og hvordan sørger man for hverdagen til de barna som faktisk fortjener og trenger vår hjelp, at de får det de har rett på? Det er barna som er viktigst, og det er disse barna som fortjener vår oppmerksomhet.

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [11:00:38]: Nettopp fordi trygg oppvekst for barn bør være en så viktig politisk prioritering, er jeg glad for at det både folkelig og politisk sett er et stort engasjement for barnevernet. Men dessverre er det store utfordringer i barnevernet, og selv om det kan være noe uenighet om hvilke utfordringer man bør ta tak i først, er det bred enighet om at barnevernet må prioriteres og løftes, og det skal vi gjøre gjennom de satsingene som nå er på gang. Vi skal styrke barnevernet, og vi skal sørge for at de barna det gjelder, og deres familier, får bedre hjelp.

Barnevernet håndterer vanskelige saker, og konsekvensene ved å trå feil kan være alvorlige. Det er et stort ansvar på mange nivåer å se til at kvaliteten og rettssikkerheten for det enkelte barn og deres familie er god. Formålet med barnevernsloven er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig og riktig hjelp og omsorg og til rett tid.

En utfordring i barnevernet i dag er at hjelpeapparatet ikke er tilstrekkelig samordnet. Behov for psykisk helsevern, rusomsorg, familierapi, helsestasjonstjenester, Nav og barnevern koordineres ikke godt nok. Det resulterer i at mange familier får hjelp av feil instans. Jeg mener at vi derfor i større grad enn før må se på dette komplekse feltet i et helhetsperspektiv.

Omfang og karakter på barnevernets utfordringer varierer veldig, så det er viktig at vi lytter til dem som har skoa på, og at vi har tillit til at lokale politikere kjenner sin kommunes barnevern best. For å sikre et godt barnevern i hele landet er det helt avgjørende at nettopp kommunene tar større eierskap til sine lokale barnevernstjenester. I lys av dette trengs det en forventningsavklaring til kommunene i forslaget til ny barnevernslov. Kommunene må gis et tydeligere ansvar for å forebygge omsorgssvikt og for å samordne det kommunale tjenestetilbudet rettet mot alle barn i sin kommune. Kommunen må også i større grad pålegges å koordinere det forebyggende arbeidet bedre for fremtiden, og tilbudet til barn og unge må ses på i en helhetlig kontekst. Kommunestyret må gis ansvar og ta eierskap til selv å vedta en plan for hvordan tjenestene lokalt skal samarbeide, med utgangspunkt i de rapporteringene de gis av barnevernstjenesten.

Vi må ha klare rammer, forventinger, mer samhandling og ikke minst økt fokus på kompetanse med målrettede tiltak for å få på plass et bedre barnevernstilbud og for å sikre barns rettssikkerhet. Kommunene har en svært viktig rolle i tiden som kommer, med de satsingene vi skal gjøre på barnevernsfeltet.

Jeg vil derfor takke statsråden for god orientering så langt, men også oppfordre ham til å orientere litt mer om kapasitetsutviklingen i det kommunale barnevernet, og om hvordan han har planlagt å følge opp utfordringene ved noen kommuners eierskap til sitt lokale barnevern i varslet forslag til ny barnevernslov.

Kari Henriksen (A) [11:04:15]: Barn i barnevernet trenger en regjering som ikke undervurderer alvorlighetsgraden i bekymringene.

- 34 norske barnevernssaker til behandling i EMD, oktober 2019 i Dagbladet.
- «Denne gutten har opplevd mishandling og omsorgssvikt av det offentlige barnevernet, og det må straffeforfølges. Nå er jeg lei av at ingen tar ansvar.» Advokat Saar Pedersen i VG november 2019.
- «Avsløringer i media av brutal uforstand i enkeltsaker blir unnskyldt som uheldige unntak.» Gro Hillestad Thune, menneskerettsjurist, i Ytring september 2019.

- «For mange barn tas fra foreldrene sine.» Psykolog Willy-Tore Mørch og Magne Raundalen, mars 2019 i Dagbladet.
- «Mangel på faglig forståelse i barnevernet svekker rettssikkerheten.» Kari Killén i Aftenposten august 2018.
- «En lang rekke barn blir utsatt for grov uforstand og overgrep i dagens barnevern.» Over 100 fagfolk sendte bekymringsmelding til regjeringa. Aftenposten 10. juni 2015.
- Advokat Thea Totland peker på vilkårlighet i bruk av sakkyndige, manglende kontroll av dem, og skjevhet i tilgangen til kompetanse og ressurser.
- Heierna-kampanjen illustrerer godt fortvilte ansatte hverdag.

Dette handler ikke om kommuner eller ansatte som ikke gjør jobben sin. De har gitt beskjed – mangel på folk, høy turnover, dramatisk for barn som trenger kontinuitet, tillit og forutsigbarhet. Det handler om politisk abdisering av ansvar for myndighetsoppgaver som er delegert. Det handler om det barneombudet sa på høringen. Ja, det er krise, en styringskrise. Norge som stat har ikke tatt inn over seg hvor komplekst barnevernet er på kommunalt og statlig nivå, og det styres ikke godt nok. Barn rammes hardt når forskjellene øker, barn rammes hardt når de nærmeste svikter, og barn rammes hardest når vi som fellesskap svikter.

Statsministeren ønsker seg flere suksesshistorier i barnevernet, men regjeringa signaliserer på sjetten året: Vent og se. Og hva ser vi? Regjeringa har stoppet nye øremerkede stillinger til det kommunale barnevernet, antall bekymringsmeldinger har økt, ansatte pålegges krevende arbeidsoppgaver og flere kommer i ny lov, gode og kvalifiserte voksne kaster kortene fordi de opplever ikke å ha tid til barna, er i skvis, blir trakassert og truet, barnevernet kritiseres stadig mer internasjonalt, og penger sløses bort på kommersielle selskaper, mens ideelle aktører forsvinner.

Barn, foreldre og fagfolk trenger løsninger raskt. Barna er de som har virkelig dårlig tid. Regjeringa har mottatt mange bestilte og svært kritiske rapporter, som NOU 2016:16, NOU 2017:12 Svikt og svik, datert 22. juni 2017, og Riksrevisjonens rapport Dokument 3:8 for 2017–2018. Alle er alvorlige nok hver for seg, men sett i sammenheng er det kritisk. Helsetilsynets rapporter og regjeringsbestilte rapporter kan også legges i den bunken.

Og som om dette ikke skulle være nok – barneombudet hadde én sak på dagsordenen under høringen til neste års statsbudsjett: Det må settes av mer penger til øremerkede stillinger i det kommunale barnevernet.

Ministeren kan ikke skyve denne store og inngripende myndighetsøvelsen ned til kommunene og an-

satte i barnevernet uten selv å ta ansvar for å sette dem i stand til å utføre oppgaven. Det er her regjeringa svikter. Det er intet annet enn en stor ansvarsfraskrivelse fra politiske ledelse.

I denne debatten har vi hørt representant etter representant gå på talerstolen og fortelle om svikt – grov og alvorlig svikt, og grove og alvorlige bekymringer. Det tror jeg på at alle her i salen opplever. Men når det kommer til løsninger, er det «same procedure as last year», bortsett fra at jeg lyttet nøye da Tage Pettersen fra Høyre sa at han ønsker at enda flere steiner skal snus. Der er vi helt på linje, og vi burde hatt en redegjørelse som kunne både pekt på steinene og fått løftet enda flere steiner.

Kjersti Toppe (Sp) [11:09:19]: Det er ein alvorleg situasjon i norsk barnevern, men vi har ei regjering som ikkje tar situasjonen på alvor. Vi har barn som opplever svikt og svik, der staten i enkelte saker er dei som sviktar mest. Vi har barn som går til grunne når dei er i barnevernsomsorg etter at staten har tatt over foreldreansvaret.

Opposisjonen på Stortinget har bedt om ei fullstendig utgreiing frå regjeringa i denne saka, men statsråden nektar. Eg synest det er eit paradoks at i denne interpellasjonsdebatten er regjeringspartia einige om at ein skal få det til slik at kommunane pliktar å ha ein tilstandsrapport kvart år, mens regjeringa sjølv altså ikkje vil ha ein tilstandsrapport i Stortinget. Det seier litt, og det meiner eg er svært kritikkverdig.

For eit par år sidan endra Stortinget føremålsparagrafen i barnevernslova. Da fekk vi inn ordet «kjærlighet» i føremålsparagrafen. Lova skal bidra til at barn og unge vert møtte med tryggleik, kjærleik og forståing. Det var ein flott debatt vi hadde i Stortinget den gongen, og eg trur presidenten var med og hadde innlegg. Så veit vi at det etterpå har vore mange eksempel på at dette ikkje skjer. «Glasjenta» vart ikkje møtt med kjærleik. «Guten på luftmadrassen» vart ikkje møtt med kjærleik og forståing. Dei vart møtte av eit system med svikt i alle ledd: massiv tvang, massive flyttingar, svikt frå hjelpeapparatet, einetiltak, svikt frå barne- og ungdomspsykiatrien, maktovergrep frå politiet.

Etter saka med «glasjenta» lova regjeringa at ingen barn skulle oppleve det same som ho. Blant anna vart det i tilsynsrapporten peika på at einetiltak ikkje måtte skje om barnet ikkje ville det sjølv. Sidan har bruken vorte femdobla. Det er greitt nok at bruken har gått ned i år, men dette er eit lovtomt rom, og spørsmålet er korleis dette kunne skje. Ein ting som har kome fram, er at dette kan skje fordi alternativet til dei mest sjuke og mest skadde barna ikkje finst i det offentlege. I VG kunne vi lesa at direktør Trommald i Bufdir sjølv sa at grunnen til den auka bruken av einetiltak var at barne- og

ungdomspsykiatrien var bygd ned, og at ein ikkje lenger fengsla barn. Eg syntest det var alvorleg lesnad. Tenk at ein står og seier rett ut at barnevernet, i form av einetiltak, tar hand om barn som skulle ha vore til behandling i barne- og ungdomspsykiatrien, eller at ein tar hand om barn som før var i fengsel, og så fengslar ein dei på ein måte i barnevernet i staden.

Eg synest det er ein katastrofe, og eg kan ikkje få sagt det tydeleg nok: Dette handlar i like stor grad om ei krise i barne- og ungdomspsykiatrien som om ei krise i barnevernet. Mange av barna som i dag får ei uverdig behandling i barnevernet si omsorg, skulle ha fått nødvendig helsehjelp i barne- og ungdomspsykiatrien. Det hjelper ikkje at statsråden gjentatte gonger fortel om dei to institusjonane som er oppretta for barn som har behov for både helsehjelp og barnevernsteneste. Dette gjeld så mange, mange, mange fleire barn enn dei få som får hjelp i desse institusjonane. Det gjeld stort sett alle saman.

Så veit vi at barne- og ungdomspsykiatrien vert bygd ned. Dei siste rapportane frå Helsedirektoratet viser at det er ei nedbygging av døgnkapasitet i barne- og ungdomspsykiatrien. Dei som hadde trengt desse døgnplassane i barne- og ungdomspsykiatrien, var nettopp dei barna som i dag er i barnevernsomsorg, og som kanskje vert viste til einetiltak eller til andre tiltak. Manglande helsehjelp i barnevernet har ikkje denne regjeringa tatt på alvor, og ein burde ha fått ei stor oppbygging av barne- og ungdomspsykiatrien, ikkje den nedbygginga av døgnkapasitet som skjer no. Dette ser òg ut til å fortsetja.

Framleis er det slik at nokre barn treng skjerming og tett vaksenkontakt. Det er ikkje det vi er uenige i. Men det som har skjedd og kome fram, er faktisk uverdig.

Til slutt: At statsråden ikkje vil gjera greie for situasjonen i norsk barnevern, er valet hans. Men eg vil seia at det òg er ansvaret hans.

Vetle Langedahl (H) [11:14:39]: Jeg er glad for å se at statsråden anerkjenner at barnevernet har utfordringer knyttet til kvaliteten på tjenestene som leveres i de ulike kommunene. Videre er det viktig at statsråden følger opp barnevernet i små kommuner og i samiske kommuner. Vi vet at det har vært til dels store utfordringer knyttet til både barnevernet og andre kommunale tjenester i f.eks. Tysfjord kommune, noe som for alvor ble kjent for allmennheten gjennom VGs dekning av saken.

Som sjøsame fra Porsanger er det lett å føle sympati for saken fra Tysfjord. Typetilfellet er nok ikke unikt, selv om det i Tysfjord var et ekstremt tilfelle. Dette har skjedd før i mange samiske bygder. Derfor er det viktig at barnas språklige, kulturelle og religiøse bakgrunn skal iva-

retas av barnevernet, og at det ligger som et grunnprinsipp.

Jeg er glad for at statsråden har igangsatt et større kompetanseløft i det kommunale barnevernet. Det er bl.a. etablert en ny videreutdanning om minoritetskompetanse i barnevernet ved VID vitenskapelige høgskole i Stavanger, og det skal også utvikles et etterutdanningstilbud om barnevernets arbeid med barn og familier med minoritetsbakgrunn, herunder urfolk og nasjonale minoriteter. Det er et steg i riktig retning.

I Nord-Norge er det stort sett små forhold og lange avstander. Vi har veldig mange dyktige barnevernsansatte, men ofte blir forholdene så små at det blir vanskelig å kunne gi alle en habil saksbehandling. Det er heller ikke lett å overføre barnevernstjenester til f.eks. nabokommunen gjennom interkommunalt samarbeid. To kommuner som derimot har klart dette, er Berlevåg og Båtsfjord. De har byttet barnevernstjeneste. Berlevåg behandler Båtsfjords saker og omvendt – på tross av avstand. Der man i Oslo har en t-banestrekning i avstand mellom ulike barnevernkontorer, har man her 9 mil mellom bygdene med fjellovergang som ofte er vinterstengt, mellom seg.

Jeg håper også at statsråden i framtiden vil se på utfordringene knyttet til avstander og små samfunnsforhold i Nord-Norge, for det er viktig at storting og regjering spiller på lag med kommunene i distriktene i denne saken. Kan man lære av hvordan Båtsfjord og Berlevåg håndterer sine barnevernssaker sammen? Vil dette være kompetanse som er tungt etterspurt i andre distriktkommuner? Sannsynligvis, ikke bare i Nord-Norge, men i hele landet.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [11:17:58]: Jeg vil gjenta min takk for orientering fra statsråden. Det er et stort fagfelt å ta hånd om, og jeg er glad for at statsråden peker på at det må jobbes tungt på flere hold. Jeg vil også takke medrepresentanter for en god debatt. Jeg merket meg at representanten Giske mener jeg har en rørende omsorg for barnevernet. Det var vel kanskje litt ironisk ment. Jeg kan forsikre om at jeg tar barnevernet på største alvor.

Det er ikke noen kvikkfix i barnevernet. Det må jobbes over tid. Samordningen må, som vi har hørt, bli bedre når det gjelder forebyggende tjeneste, og ikke minst må vi ha en kompetanseheving på alle nivåer. Jeg vet at det jobbes med å utvikle mastergradstilbud innen barnevernet. Jeg tror det kan gi et godt løft ikke minst å få inn forskningskompetanse, slik at vi gjør de rette tingene basert på kunnskap og forskning.

Institusjonsbarnevernet har statsråden sagt skal gjennomgå. Det er riktig. Samtidig trenger vi gode, trygge institusjoner, for noen barn må faktisk være på insti-

tusjoner. Det er en bekymring at vi ikke har nok fosterhjem. Representanten Åslaug Sem-Jacobsen nevnte at det var et stort problem i Telemark. Jeg tror det er et problem flere steder, og jeg ser fram til hvordan vi kan jobbe med å rekruttere flere gode familier til å ta vare på barn som har behov for å bli tatt vare på i kortere eller lengre perioder.

Jeg merker meg også dette med enetiltak og ministerens svar på det. Jeg er glad for de to institusjonene som nå skal ivareta barn. Dette handler om psykisk helse, og det handler om folk med spesialkompetanse. Da er det spesialisthelsetjenesten som må ivareta så store og komplekse problemer som dette viser.

Jeg vil igjen takke for debatten.

Magne Rommetveit hadde her teke over presidentplassen.

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [11:21:01]: Jeg vil takke for innleggene og debatten. Jeg vil bare presisere det som jeg sa veldig tydelig i mitt innlegg, at det er store utfordringer i barnevernet, og det tar jeg på største alvor. Og med all respekt, jeg hadde jo ikke satt i gang så enormt mange endringer hvis jeg mente alt var perfekt i dag, så min påstand er at de neste to årene vil det skje mer enn på iallfall veldig, veldig lenge. Det er fordi vi trenger å styrke barnevernet, og det er jeg – og regjeringen – veldig opptatt av.

Så er det interessant med innleggene fra Arbeiderpartiet, der en liksom er så tydelig på at statsråden må handle nå. Ja, jeg handler nå, og jeg har jo redegjort for så mange prosesser som er i full sving, og som kommer de neste årene. Men så sier en samtidig: Vi må ha en full gjennomgang, for det er så mye som må kartlegges. Ja, det kunne vi for så vidt ha gjort, men alle vet hvordan en full gjennomgang ville gått, og hvor lang tid det ville tatt. Så enten må en gjøre endringer nå, eller så må en ha en full kommisjon, som mange har foreslått. Men vi kjenner utfordringsbildet ganske godt. Nå har vi, som jeg sa, en helhetlig gjennomgang av institusjonsbarnevernet og bruken av private aktører. Det vil kartlegge om det er behov for å gjøre endringer. På fosterhjemssiden er det en egen NOU som er i full gang med oppfølgingen i tillegg til at vi har tiltak både for rekruttering og for oppfølging av fosterhjemmene. Flere har redegjort for den historiske kompetansesatsingen som er i gang, og som vi ser på om vi skal utvide, både den satsingen og å stille ulike krav, som er i full gang. Bemanningssituasjonen har vi redegjort for, som er en viktig del. Barnevernsreformen er vedtatt innrullet og er viktig for kommunene for forebyggingsbiten. Barnevernsloven kommer i 2021, helsesatsingen – og også disse EMD-sakene tar jeg på største alvor. Jeg vil si at når vi i departementet går gjennom sakene, er det viktig lærdom å ta fra dem, men også

på grunn av at de sakene er der, har vi et ekstra fokus på menneskerettigheter i den nye barnevernsloven. Så jeg tar på største alvor at det er utfordringer, og jeg jobber med full trøkk for at vi skal løse det.

Så spurte representanten Lerbrekk om hvordan jeg kan si at det også skjer positive ting i barnevernet. Det er fordi det er styrket kapasitet det siste året. Det er blitt 200 flere saksbehandlere, det er ikke økning i saker, det er blitt 1 300 flere ansatte siden 2013. Det er bra, kommunene gjør en jobb. Fristbruddene på undersøkelsene er gått ned fra 17 pst. i 2013 til 7 pst. nå – fortsatt en vei å gå, men en positiv bedring. Fosterhjemmene som får god nok oppfølging, er steget fra 68 pst. i 2013 til 90 pst. nå. Det er bra, og det er blitt færre akutt plasseringer.

Så det er store utfordringer. Det er komplekse problemstillinger, som vi har fullt trøkk på, og så må vi jobbe sammen i mer rolige lag enn bare å følge alle avisoppskriftene som kommer på temaet.

Presidenten: Debatten i sak nr. 1 er nå omme.

Sak nr. 2 [11:24:11]

Interpellasjon fra representanten Ruth Grung til fiskeri- og sjømatministeren:

«Dyrking av tare har potensial til å bli en betydelig kystnæring. SINTEF har estimert en produksjon på 20 millioner tonn innen 2050, med en årlig verdi på 40 milliarder kroner. Det representerer store muligheter for økt verdiskaping og sysselsetting langs kysten. Det bør være et mål for Norge å ta en større del av det europeiske markedet på ca. 900 tonn tørrstoff. Tarenæringen i Norge er i en sårbar og kritisk oppstartsfase.

Hvordan vil statsråden gi nødvendig drahjelp slik at tarenæringen blir en ny bærekraftig og lønnsom marin næring?»

Ruth Grung (A) [11:24:57]: Dyrking av tare har potensial til å bli en betydningsfull kystnæring. Men det forutsetter at man lykkes i å gi næringen riktige rammevilkår og virkemidler langs hele verdikjeden. Det å heste lenger ned i næringskjeden, ta i bruk uutnyttede arter ved dyrking av makroalger, tang og tare gir nye muligheter for sysselsetting og økt verdiskaping.

SINTEF har estimert en produksjon på 20 mill. tonn innen 2050, med en årlig verdi på 40 mrd. kr bare i Norge. Dette estimatet blir ofte framhevet når man drøfter: Hva skal Norge satse på i framtiden? I dag dyrkes det ca. 200 tonn tare, så det er langt fram før vi er i nærheten av framtidsvisjonene på produksjon av makroalger.

Flere gründere langs hele kysten har satset og etablert bedrifter som dyrker tare. Målet er å bygge en bærekraftig næring og skape lønnsomme arbeidsplasser langs kysten. Bedriftene ser svært positivt på samarbeid,

og er tilknyttet Norsk Tareyrkerforening, som er et bedriftsnettverk for dem som dyrker tare, der markedssegmentet i hovedsak er konsum. Bedriftsklyngen består av dem som har kommet lengst i utviklingen av en framtidsrettet tareyrkingsnæring.

Bedriftene har tilegnet seg god kunnskap gjennom de siste fire-åtte årene om produksjon, høsting, prosessering og ikke minst marked. Næringen er nå på et kritisk punkt, der drahjelp fra myndighetene er helt nødvendig for at bedriftene skal klare seg over kneiken og legge grunnlaget for en ny norsk marin næring.

I verdikjeden til tarenæringen har bedriftene begynt å få gode erfaringer med produksjonen, men det er fremdeles store kunnskapshull. Produksjon av tare er biologi, og det oppstår stadig nye utfordringer. Det er behov for ny kunnskap og mer forskning. Tarenæringen er avhengig av at kunnskap og kompetanse er lokalt tilgjengelig, og kompetansen bør derfor utvikles i Norge. I dag er selskapet som leverer sporer og stiklinger til bedriftene, lokalisert i Nederland. Skulle dette selskapet gå konkurs, vil det være svært kritisk for produksjonen. Vi må bygge opp kompetanse på dette viktige feltet, som er taren «yngel og settefisk».

I vekstfasen i sjø er det viktig med gode lokaliteter og rent vann. I år opplevde alle tarebedriftene dårligere vekst enn tidligere år, uten at man helt vet årsaken. Det er et svært kritisk punkt for næringen. Bedriftene har nå fått til flere spennende avtaler med markedsaktørene, og produkter er tilgjengelig i ulike butikker og som råvarer. Næringen må være leveringsdyktig nå når markedsinteressen er økende.

For at næringen skal bli konkurransedyktig på pris i Europa, må produksjonen bli mer effektiv for å få ned kostnadene. Ny teknologi og tilpasset høstestyr er en del av utviklingen i en ny næring. Det foregår en del testing, men ved en oppskalering av næringen trengs det mer effektiv høsting, logistikk til mottak og gode fasiliteter for prosessering, bl.a. tørkeanlegg.

Når taren blir tatt ut av sitt kjente element, som er sjøvannet, begynner nedbrytningen fort, så taren må raskt prosesseres. I dag låner bedriftene prosesseringslinjer av sjømatnæringen for å sortere, kvalitetssjekke og videreforedle taren. Taren blir i hovedsak i dag ferskfryst eller tørket, deretter prosessert videre til ferdig produkt. Det arbeides kontinuerlig med produktutvikling innen humankonsum, fôrutvikling, både til fisk og til dyr, og andre anvendelsesområder for tare.

Taren er faktisk vår regnskog, og den er fem-seks ganger mer effektiv enn regnskog per tonn. Storstilt tareyrking kan også bli aktuelt for CO₂-fangst. Dette forskes det også på, og det kan bli spennende i framtiden.

Hvorfor skal vi spise tare? Tare er en god kilde til fiber, mineraler, antioksidanter som selen, og vitaminer. Tare er i seg selv en smaksforsterker, da den inneholder glutamat, som gir den karakteristiske smaken, også kalt den femte smak.

Matvaretrygghet er viktig for bedriftene. Tare har svært varierende jodinnhold, avhengig av art og prosesseringsmetode. Næringen har hatt god dialog med Matilsynet, og de har blitt enige om en merkeordning på tareproduktene med hensyn til jod og anbefalt daglig inntak. Det er sukkertare og butare som dyrkes i Norge. Gjennom analyser av ulike arter falt valget på disse to, da de har svært lave konsentrasjoner av f.eks. uorganisk arsen og andre tungmetaller.

Flere av bedriftene har utviklet ferdige produkter til det norske markedet. I hovedsak er dette krydder- og paneringsprodukter, samt i snacksegmentet som nøtter med tare. Det er et utall av muligheter. Tare inneholder 50–70 pst. mindre natrium enn det tradisjonelle bordsaltet og er en god salterstatte, og kan fungere godt som ingrediens og smaksforsterker i supper, sauser, fiskekaker, brød, buljong, fiskeprodukter osv. Her trengs det mer arbeid og samarbeid med andre industrielle aktører i Norge.

Europa er et interessant marked. Norsk Tareyrkerforening har i 2018 og 2019 jobbet mye med Frankrike, Tyskland, Spania, Polen og Russland. De opplever en voksende interesse for tare som produkt og ingrediens. Det europeiske markedet for alger var i 2013 på ca. 3 000 tonn våtvekt og 472 tonn tørrvekt, med en forventet økning på 7–10 pst. årlig. Det betyr at markedet i 2020 dermed vil være på rundt 900–1 000 tonn bare av tørrstoff. Tare til mat er en framtidsrettet næring. Vi må endre kostholdet vårt og spise mer bærekraftig.

Tare har også flere markedssegmenter – kosmetikk, dyrefôr, som er nevnt, og bioraffinering. Humankonsum er det som er mest spennende per nå for de norske bedriftene. Tilbakemeldingene fra aktører i Europa er at kvaliteten på norsk dyrket tare er svært god. Norge er kommet langt når det gjelder dyrking av tare. I Europa ellers er det mest FoU-dyrking, men flere selskaper er på vei til å etablere kommersiell dyrking. Det er en del dyrking i USA og Canada og på New Zealand. Norge er per i dag i front, og tareartene trives godt langs vår kalde kyst. Her kan Norge ta ledelsen når det gjelder dyrking av sukker- og butare, og ta en viktig posisjon i Europa.

En av utfordringene er pris, som sagt. Dette er en næring i en tidlig fase, med mye uløst, og produksjonskostnadene er derfor på dette tidspunktet for høye. Prisen på produktet blir relativt høyere enn taren fra Asia, som er den andre store leverandøren. Næringen vet at prisen på sikt vil gå ned, men på dette tidspunkt er det kritisk for bedriftene å komme over oppstartsutfordringene.

Som tidligere nevnt ser tarenæringen behov for å bygge opp norsk kompetanse til å framstille stiklinger og sporer i Norge. Kvaliteten på det som settes ut i sjøen på tau, er kritisk. Det trengs mer kunnskap om kvalitet. Bedriftene opplever at regelverket for å få tillatelse til å dyrke er tilpasset fiskeoppdrettsnæringen, og etterlyser et regelverk for tarenæringen, slik at søknadsprosessen blir mer effektiv.

Det er en stor risiko for bedriftene i dag å sette ut og dyrke tare. Selv ved gode undersøkelser av lokasjon kan produksjonen bli minimal eller langt mindre enn planlagt. Næringen trenger risikoavlastningsordninger i oppstartsfasen.

Aktører i Europa etterspør store volumer til en lave pris enn bedriftene kan levere i dag. Å oppskalere produksjonen er også forbundet med stor risiko for den enkelte bedrift, og næringen trenger drahjelp for å komme opp på et nivå som gir stordriftsfordeler.

Så spørsmålet er: Hvordan vil statsråden skape gode rammebetingelser for at taredyrking kan bli en ny marin næring og få nødvendig drahjelp for å komme over den kritiske fasen som de er i nå?

Statsråd Harald T. Nesvik [11:33:24]: Kystbefolkningen i Norge har i lange tider benyttet tang og tare til ulike formål. Taren har blitt brukt som mat, dyrefôr og gjødsel for jordforbedring. Sanking, tørking og brenning av tare foregikk som næringsaktivitet langs kysten flere steder i bl.a. Frankrike, England, Skottland og Norge helt fra slutten av 1600-tallet fram til 1930-tallet. Asken ble først brukt i glassfabrikasjon og siden til framstilling av jod.

Vi har også en mer moderne og industrialisert tarenæring, som baserer seg på høsting av vill stortare til produksjon av alginat, som eksempel. Langs norskekysten høstes det årlig mer enn 150 000 tonn stortare. Selskapet DuPont BioPolymer AS dominerer i dag denne aktiviteten i Norge. Omsetningen fra det som totalt høstes, er på godt over 1 mrd. kr.

Det siste tiåret har det vokst fram en betydelig interesse for dyrking, altså akvakultur, av tang og tare. Departementet mottok den første søknaden om dette i 2012. Per i dag har vi tildelt tillatelser for taredyrking på om lag 70 lokaliteter til omtrent 50 forskjellige selskaper, fra Rogaland i sør til Finnmark i nord.

Jeg deler interpellanten Grungs optimisme for denne næringen. Dyrking av tare har et betydelig potensial, og det må vi sørge for å utløse. Jeg mener vi er godt i gang. Vi skal legge til rette for taredyrking i Norge. Det skal vi gjøre ved å bygge opp solid kunnskap gjennom forskning, utvikle regelverket slik at det ivaretar alle relevante hensyn, samt dokumentere og sørge for at mattryggheten blir ivarettatt.

Mulighetene for utnyttelse av tang og tare har blitt omtalt i flere overordnede strategidokumenter, bl.a. i regjeringens Langtidsplan for forskning og høyere utdanning, i Masterplan for marin forskning og i bioøkonomistrategien – og da i både et næringsperspektiv og et klimaperspektiv. I havstrategien står det at regjeringen «vil videreutvikle regelverk og forvaltningsregime for dyrking og utnyttelse av makroalger.»

Da Forskningsrådets program for havbruk skulle revideres, ble det lagt større vekt på nettopp lavtrofiske arter som tang og tare. Dette har nå materialisert seg i en lang rekke spennende prosjekter:

- The Norwegian Seaweed Biorefinery Platform, som NTNU har å gjøre med, har fått 34 mill. kr
- MACROSEA – A knowledge platform for industrial macroalgae cultivation, ved SINTEF Ocean, har fått 24 mill. kr
- PROMAC: Energy efficient PROcessing of MACroalgae in blue-green value chains, ved Møreforskning, har fått 35,4 mill. kr

I tillegg pågår det en rekke andre prosjekter knyttet til prosessering av tare til mat, dyrefôr, farmasøytiske produkter m.m. Det er gitt midler til prosjekt for å undersøke miljøpåvirkning fra taredyrking gjennom KELPRO. Møre Maritime AS kjører et prosjekt som skal etablere verdens første rendyrkede fartøykonsept nettopp for industriell taredyrking, som representanten etterlyste i sitt innlegg. Det skjer mye på forskningssiden, og vi ser at visjonene i de overordnede strategiene gjør seg gjeldende i søknader og tildeling av forskningsmidler.

Gjennom havstrategien ønsker regjeringen økt kunnskap om nye arter, som tang og tare, for å kunne styrke anvendelsen av marine ressurser. Mattilsynet har fått i oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet å legge til rette for høsting og dyrking av tang og tare med sikte på å utvikle regelverk og tilsyn.

En viktig prioritet i dette arbeidet er mattrygghet. Det er et generelt prinsipp som framkommer i matloven, at det er virksomhetens ansvar at produktene er trygge. Bevisstgjøring om dette er spesielt viktig for nye arter og produkter når kunnskapsgrunnlaget om mattrygghet er mangelfullt og det er et lite spesifikt regelverk. Det er viktig å få dette på plass både for forbrukernes helse og for næringens potensial for omsetning og eksport.

EU har igangsatt en kartlegging for å øke kunnskapen om tang og tare. Norge deltar i denne kartleggingen ved at Havforskningsinstituttet bidrar med data fra norske farvann. Det er data om metaller og jod som samles inn for å finne ut om det er behov for en særskilt risikohåndtering og eventuelt nye og endrede grenseverdier for å sikre trygge produkter. På sikt kan denne

datainnhentingene resultere i et mer harmonisert regelverk for å sikre trygg mat.

Næringsmidler som ikke i vesentlig grad har blitt brukt til konsum hos mennesker i Norge eller andre EØS-land, kan omfattes av det såkalte ny mat-regelverket. Dette regelverket krever at ny mat skal være forhåndsgodkjent før markedsføring og omsetning. De mest aktuelle tareartene som dyrkes i dag, er imidlertid sukkertare og butare – og noen forsøker også å dyrke arten søl. Ingen av disse artene anses som ny mat, og de vil dermed ikke kreve ny mat-godkjenning.

Mattilsynet har egne nettsider om tang og tare – på matportalen.no for forbrukerne og på mattilsynet.no for bransjen. Mattilsynet anmoder befolkningen om ikke å spise for store mengder av enkelte produkter av tang og tare, da noen arter kan ha høyt jodinnhold. Det er en krevende oppgave å kommunisere på en god måte om jod i næringsmidler, siden den norske befolkningen generelt blir anbefalt å innta litt mer jod, samtidig som for mye jod også er helseskadelig. Etter avtale med Mattilsynet har næringen i år startet en frivillig merkeordning for noen produkter som kan ha høyt jodinnhold, slik at forbrukerne kan foreta informerte valg.

Fram til en forskriftsendring våren 2019 var det departementet som var saksbehandler og koordinerende myndighet for søknader om akvakultur av tare, eller såkalte vannlevende planter, som er termen som brukes i vårt lovverk. Dette sikrer en enhetlig saksbehandling i alle regioner. Nå er kompetansen delegert til fylkeskommunen, som fra før av behandler de aller fleste søknader om tillatelser knyttet til akvakultur.

I behandlingen av søknader kom det inn mange innspill knyttet til ansvaret for å rydde opp tareanlegg etter en eventuell konkurs. Derfor ble det våren 2019 stilt krav om sikkerhetsstillelse eller depositum for tare dyrkere basert på omsøkt areal. Dette var det viktig å få på plass for å hindre problemer med opprydding, slik vi har sett bl.a. for blåskjellnæringen.

Jeg er positiv til den utviklingen vi ser med tare dyrking. Det utvises stor entusiasme og stå-på-vilje fra dem som har satt tareplanter i sjøen. Jeg mener vi er på rett vei. Myndighetene har gitt drahjelp og vil fortsette med det – innenfor rimelighetens grenser, selvfølgelig.

Ruth Grung (A) [11:42:20]: Takk til ministeren for mye positiv tilbakemelding.

Som ministeren nevnte, er det 50 ulike aktører. Det er flott, for da får vi det mangfoldet som vi egentlig er tjent med når man skal bygge opp nye næringer. Men samtidig gjør det at det er ganske sårbart. Hvis man sammenligner med det som skjedde da vi på samme måte prøvde å bygge opp blåskjell dyrking: Da så vi at vi klarte å øke produksjonen, men vi klarte ikke å samordne det

slik at vi fikk hele verdikjeden fram til markedet. Dermed kollapset det, og vi har relativt få igjen som dyrker blåskjell i Norge, til tross for at blåskjell har effekten med å rense vann, og at vi langs kysten vår egentlig har stort potensial for å dyrke mer blåskjell. Så et av spørsmålene er: Hvordan kan vi unngå at det samme skjer med tare dyrking? For nå er de i oppstartsfasen, men de er avhengig av støtte slik at det er forutsigbarhet helt fram til markedet. Så det er det ene spørsmålet: Hvordan sikrer man den oppstartsfasen nå – opprettholder det mangfoldet – samtidig som det gjelder helt fram til sluttprodusenten og mottakerne i markedet i Europa?

Det er en frivillig merkeordning i samarbeid med Mattilsynet som er positiv, men kanskje den skulle vært obligatorisk, for vi ser jo den følsomheten som er i befolkningen med en gang det er oppslag om jod. Kanskje man skulle styrket dette og pålagt at det blir merket, slik at befolkningen var trygge og vi også fikk et hjemmemarked innenfor dette området?

Jeg hører det med regelverk og konsesjoner. Det synes jeg er veldig positivt, og jeg håper at det kommer til å skje ganske fort. Det samme gjelder satsing på forskning – der var det mye som ble ramset opp – og at det er god dialog med disse 50 ulike aktørene som nå er på banen, slik at det knyttes opp mot de bedriftene. I utgangspunktet er dette veldig positivt, men jeg etterlyser hvordan vi kan sikre dette og se det opp mot erfaringene vi høstet med blåskjell og den situasjonen som disse er i i dag – litt i dødens dal.

Det som fascinerer, er også at de høster på et bestemt tidspunkt av året når det er en viss temperatur i sjøen, og at de får den kombinasjonen til sjømatnæringen for øvrig, innen både høsting og kvalitetssikring, hvor de kjøper seg inn. Ser ministeren muligheter for at man også der kan lage gode støtteordninger, slik at man får en sameksistens mellom tradisjonell sjømatindustri og denne næringen, og slik at de blir premiert for å satse sammen? Det er også en måte å få ned kostnadene på.

Statsråd Harald T. Nesvik [11:45:34]: Som statsråd har jeg ingen intensjon om å gjøre tang- og tare næringen om til en subsidienæring. Jeg tror en av de aller største styrkene til disse næringene er at de selv står for produktutvikling, og de står selv for planlegging – hva de ønsker å få ut av det – men så skal vi som myndigheter legge til rette slik at de kan gjøre det. Det går på kompetanseoverføring – som vil være veldig positivt, slik representanten selv var inne på – og det går på forskning og utvikling. Jeg har ramset opp en rekke forskjellige typer tiltak for mange, mange titalls millioner kroner som er stilt til rådighet nettopp her. Det er for at man skal ha det kunnskapsgrunnlaget som skal til for å komme videre.

Jeg har selv brukt tid på å besøke flere av dem som dyrker tang og tare og lager produkter av det. Det er trøfelftare, det er sukkertare, eller man kan gjøre det om til krydder, alt fra tacokrydder til salt og til oljer osv., som faktisk er meget gode produkter, og som jeg selv har hatt nytte av. Jeg tror dette er viktig, men det er også viktig, slik representanten Grung tar opp i sitt innlegg, i et klimaperspektiv. Derfor er det interessant det man gjør på andre områder, f.eks. med kråkebollehøsting, slik at man får nydyrking av tang og tare som derigjennom tar opp mer av den CO₂-en som skal til. I tillegg er det utviklet et fôr på kråkeboller som gjør at man produserer rogn og kan selge til markeder i Asia som betaler en høy pris for det. Det er en vinn-vinn-situasjon, både for miljøet, for næringsutvikling og for de kundene som ønsker disse produktene.

Jeg tror det viktigste vi gjør fra myndighetenes side, er å ha et godt regelverk. Vi sørger for forskning og utvikling. Jeg håper fylkeskommunene og andre stiller lokaliteter til rådighet, slik at man får det arealet som skal til. I tillegg må vi sørge for at vi har et enkelt og godt håndterbart regelverk som gjør det enkelt å starte opp, og enkelt å få tilgang til kunnskap. Det er derfor viktig at bl.a. NTNU og SINTEF gjør en del av denne forskningen, slik at forskningsresultater kan gjøres tilgjengelig.

Når det gjelder støttetiltak osv. som representanten var opptatt av, er jeg litt usikker på hva man mener. I oppstartsfasen har man på lik linje med annen næringsvirksomhet mulighet til å søke på de ulike støttetiltakene gjennom Innovasjon Norge, regionale utviklingsmidler osv. Regimet er på plass, men det er ikke slik at fiskeri- og sjømatministeren har en egen pott med penger som han kan gi til ulike gode formål. Da har vi et godt støtteregime, så man kan søke.

Åsunn Lyngedal (A) [11:48:44]: Tare vokser godt i kaldt vann, og den trives derfor også godt i nord. Det er bakgrunnen for opprettelsen av Algenettverk Nord AS. De jobber med det formålet å skape verdier gjennom å dyrke tare.

Vi har to bedriftsnettverk på algesiden og på dyrking av makroalger som tare, nemlig Norsk Taredyrkerforening, som har ni medlemmer på Vestlandet og base i Bergen, og Algenettverk Nord, med tjue medlemmer, fra Sør-Varanger i Finnmark til Solund i Sogn. De er basert i Gildeskål i Nordland. Disse to bedriftsnettverkene ønsker å bli arena, som er ett av de virkemidlene vi har når vi skal utvikle nye bedrifter, som ministeren var inne på.

I nord har vi også store, ledige kystnære arealer. Det er klart at det kan være arealkonflikter også der, men det framgår hvis man ser på regionens kystsoneplaner, at det er ledige plasser.

Av bedriftene i Nord-Norge er det Lofoten Blue Harvest som har kommet lengst. De dyrker tare i Vågan. Så har man litt mindre nisjebedrifter, som Lofoten Seaweed i Flakstad, som høster tare i liten skala, og der man går med våtdrakt ut i havet. Det er en spennende virksomhet, men det blir smalt. Det store potensialet ligger i å dyrke tare i havet.

Det er mange utfordringer for en næring i sin spede begynnelse. Vi må få tilrettelagt areal, tørking og frysing krever mye plass og kapasitet, og det må utvikles teknologi for bioraffinering og sikres godkjenning av produksjonen. Men når de to nettverkene nå jobber målrettet langs hele norskekysten sammen med FOU-aktører og virkemiddelapparatet, er det fordi dette markedet er enormt.

Ministeren ba om innspill på hva departementet kan bidra med for nettverket, og det er kommet noen innspill fra bedrifter i nord. Algenettverk Nord har besøkt Kina, for det er jo i Asia de har kommet lengst i å bruke tang og tare som mat. Men de etterlyser en støtteordning som gjør at bedrifter kan reise og besøke bedrifter i Asia og delta i produksjonen deres, og gjerne også kunne tilby reisestøtte og opphold for gjenvissitt, som kan gi innspill til forbedring i produksjonen her hos oss. Det er mulig med en slik støtte for studenter og ansatte ved utdanningsinstitusjoner, men så langt ikke for bedrifter.

Sjømatrådet har også ønsket å få lov til å endre sitt oppdrag, som er gitt i forskrift, slik at de kan ta med seg algeprodukter, som tare, når de markedsfører sjømat fra Norge. Det vil være til stor hjelp, og det ligger i departementets makt å kunne endre forskriften. Foreløpig har de fått innspill om at departementet ikke ønsker å åpne for det fordi man avventer et EU-prosjekt for å avklare grenseverdier for giftige stoffer, som ministeren var inne på. Men i Norge er det jo sukkertare og butare vi stort sett produserer, og det er ikke ny mat, så det virker unødvendig å avvente en sann prosess for de viktige taretypeene vi dyrker i Norge. Da kunne jo tare få drahjelp av den mer modne sjømatindustrien vår til å kunne vokse. Kanskje kan vi få en kraftig utvikling, slik sjømatnæringen har hatt, hvis vi ser 15–20 år fram i tid. Sjømatrådet bør etter vår mening gis mulighet til å bidra.

Ruth Grung (A) [11:52:45]: For Arbeiderpartiet er det siste vi ønsker å bygge opp en subsidienæring. Men som fagstatsråd er det kanskje viktig å komme med innspill til hvordan vi kan utforme den brede porteføljen vi allerede har, slik at den treffer nye næringer.

Nå var min kollega Lyngedal inne på en del forslag. Det er to ting spesielt: Det ene er denne dødens dal som de opplever at de er i nå, hvordan man skal sikre dette og så bygge infrastruktur både rundt prosessering og høs-

ting, i og med at det skjer på veldig kort tid. Det å bygge opp en egen flåte tilpasset taredyrking er lite hensiktsmessig hvis man kan få støtte til å bruke eksisterende flåte til å høste taren – i sjømatindustrien – for å bearbeide den, f.eks. Det er i hvert fall et innspill som vi har fått fra bedriftene som vi mener er nyttig. Det andre er dette med Sjømatrådet og markedsføring ute. Denne næringen er jo, ikke minst, veldig gode på å nå markedene ute, og der trenger de akkurat den støtten som Sjømatrådet kan gi.

Så nevnte vi klima i interpellasjonen, men jeg vil gjerne utdype. Jeg var ikke klar over før jeg begynte å jobbe med denne næringen, at tare har såpass mye høyere effekt enn regnskogen, og vi har relativt mye tare. For nå snakker vi om dyrking av tare, som er mulig nær kysten, men kanskje også ute på havvindinstallasjoner – når den tid kommer – så det er ganske vide muligheter når det gjelder taredyrking.

Energikomiteen var på komitéreise til Vestlandet, og der fikk vi høre fra Havforskningsinstituttet at vi holder på å bygge ned tareskogen vår. Så det er viktig å skille mellom den delen som går på å dyrke tare, akvakultur, og at vi sikrer at vi har en levende tareskog, at vi ikke bygger den ned, men heller bygger den opp, for den trenger vi også for å sikre rent vann framover.

Arbeiderpartiet kommer iallfall til å følge opp denne næringen videre og har god dialog med den, men de er i en kritisk fase nå, så vi kommer gjerne med mer konkrete innspill utover det som vi allerede har kommet med i denne interpellasjonen.

Statsråd Harald T. Nesvik [11:55:39]: Jeg vil få takke interpellanten, Grung, for at hun reiser en spennende og viktig debatt. Jeg forstår det slik at vi begge ønsker å legge til rette for utvikling av nye oppdrettsarter. Dette er gledelig for meg som fiskeri- og sjømatminister. Det er en av grunnene til at tittelen er nettopp fiskeri- og sjømatminister, og ikke bare fiskeriminister, for havet gir oss uendelig mange nye muligheter.

Jeg tar selvsagt imot invitasjonen fra Grung til å komme med innspill. Jeg tror det er viktig å ha innspill fra alle mulige parter – hvordan vi kan gjøre ting bedre,

hvordan vi kan gjøre enda mer ut av det som er. Men jeg tror det er viktig at vi ikke gir et inntrykk av at vi ikke gjør noe, og at dette er en bransje som jobber i motvind, for det mener jeg er feil. Jeg mener at regjeringen har vært veldig tidlig på ballen i denne saken og allerede har gitt betydelig drahjelp til den gryende næringen, både med å legge til rette for å tildele akvakulturtillatelse, sørge for nødvendige presiseringer og regelverksendringer, løfte tang og tare inn i den langsiktige forskningsstrategien og – ikke minst – jobbe for å sikre mattryggheten. Vi er et stykke på vei, men vi er ikke i mål. Regjeringen vil fortsatt spille på lag for å bidra til å løfte næringen knyttet til forskning og uttesting til kommersialisering.

Det er i dag, som sagt, åpnet for å dyrke tare på mer enn 70 lokaliteter langs kysten til mer enn 50 ulike sel-skaper. Regjeringen gir mer midler over budsjettet til marin forskning enn noen gang tidligere. Tare er omtalt i positive ordelag i relevante strategier fra regjeringen knyttet til utvikling av havnæringen og biomarin næring de siste årene. Vi er på ballen, men vi er også lydhøre overfor næringen hva gjelder behov for tilpasninger i regelverket, som også representanten Grung var inne på i sitt innlegg.

Men når det er sagt, er det ikke lett å kommersialisere nye arter i oppdrett. Vi har tidligere hatt stor optimisme om både blåskjell, som tidligere nevnt, og torsk uten å lykkes med en gang. Det har vært betydelige tap for både næring og myndigheter. Derfor må vi skynde oss tilstrekkelig langsomt i denne saken. Om vi klarer å etablere taredyrking som en betydelig næring, må vi også være forberedt på at det kan ta litt tid. Vi må bygge opp kompetanse, slik at vi ikke trår feil. Og vi må ha god dialog med hverandre, forskerne, oppdretterne og forvaltningen for å kunne dra i samme retning. Da vil også de gode resultatene komme, og jeg ser fram til samarbeidet videre på dette feltet.

Presidenten: Debatten i sak nr. 2 er omme.

Sak nr. 3, Referat, er allerede handsama.

Dermed er dagens kart ferdighandsama.

Ber nokon om ordet før møtet vert heva? – Møtet er heva.

Møtet slutt kl. 11.59.

